

ศักยภาพในการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกรณีศึกษากลุ่มอาชีพการทอเสื่อกก
แม่บ้านตะวันสีทอง บ้านท่าเสียว ตำบลสะอาด อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด
Potential for Managing Community Enterprise Groups Case Study of
Occupational Groups Weaving of Reed Mats Tawan Seethong, Tha
Seaw Village, Sa at Sub-district, Pho Chai District, Roi Et Province

วรารณ อ่อนคำ¹ พงศ์สวัสดิ์ ราชจันทร์² วรฉัตร วรวิรรณ³ สุริยา ปัญญจิต⁴

Varapon Onkhum, Pongsawut Rachjun, Worachut Wariwun, Suriya Punyajit

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อ 1) ศึกษาศักยภาพในการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มอาชีพการทอเสื่อกกแม่บ้านตะวันสีทอง บ้านท่าเสียว ตำบลสะอาด อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด 2) เสนอแนะแนวทางในการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มอาชีพการทอเสื่อกกแม่บ้านตะวันสีทอง บ้านท่าเสียว ตำบลสะอาด อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยวิธีการวิจัยครั้งนี้วิเคราะห์ผ่านเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยวิธีการสัมภาษณ์แบบเชิงลึกจากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งประกอบด้วยกลุ่มเป้าหมาย 5 กลุ่ม คือ 1. ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชน 2. รองประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชน 3. สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจ 4. ผู้นำชุมชน และ 5. ประชาชน ผลการศึกษาประเด็นศักยภาพในการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มอาชีพการทอเสื่อกก แม่บ้านตะวันสีทอง บ้านท่าเสียว ตำบลสะอาด อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ศักยภาพในการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนทางด้านกลุ่มมีการพัฒนาการทอเสื่อกกให้เกิดมูลค่าที่นำมาผลิตเป็นเครื่องมือใช้สอยในชีวิตประจำวันนำมาจัดทำเป็นกลุ่มอาชีพของชุมชน ส่งผลทำให้เกิดรายได้หมุนเวียนในครอบครัว และเป็นอาชีพเสริมของคนในชุมชน ทั้งยังมีการจัดโครงการไปศึกษาดูงานนอกพื้นที่เกี่ยวกับสินค้า จากเสื่อกกโดยนำมาประยุกต์และต่อยอดพัฒนาสินค้าของกลุ่มอาชีพการทอเสื่อกก และผลการศึกษาประเด็นแนวทางในการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มอาชีพการทอเสื่อกกแม่บ้านตะวันสีทอง บ้านท่าเสียว ตำบลสะอาด อำเภอโพธิ์ชัย

Received: 2021-01-21 Revised: 2021-05-12 Accepted: 2021-05-31

^{1 2 3 4} คณะนิติรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด Faculty of Law and Politics, Roi Et

Rajabhat University, E-mail: seat007@outlook.com

จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า กลุ่มอาชีพได้คำนึงถึงการพัฒนาและต่อยอดอย่างต่อเนื่อง โดยมีการอบรมปลูกฝังให้กับคนรุ่นใหม่ในหมู่บ้านอนุรักษ์สืบสานอาชีพที่บรรพบุรุษได้สืบทอดกันมา มีการจัดฝึกอบรมและการเข้ามาสนับสนุนและให้ความรู้จากภาครัฐและเอกชนต่าง ๆ แนะนำช่องทางการจำหน่ายสินค้าชุมชน การผลิตสินค้าที่มีเอกลักษณ์และสามารถดึงดูดเด่นของสินค้าออกมาอย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ (Words): ศักยภาพ; กลุ่มวิสาหกิจ; การทอเสื่อกก

Abstract

This research article has research objectives for 1) Study the Potential for managing community enterprise groups case study of occupational groups weaving of reed mats tawan seethong, Tha Seaw village, Sa at sub - district, Pho Chai district, Roi Et province 2) To give advice on the managing community enterprise groups case study of occupational groups weaving of reed mats tawan seethong, Tha Seaw village, Sa at sub - district, Pho Chai district, Roi Et province. This research method was analyzed through qualitative research using indepth interview method from the sample group. It consists of 5 target groups : 1. Chairman of the community enterprise group 2. Vice chairman of the community enterprise group 3. Member of the enterprise group 4. Community leader and 5. People. The results of the study on the Potential for managing community enterprise groups case study of occupational groups weaving of reed mats tawan seethong, Tha Seaw village, Sa at sub - district, Pho Chai district, Roi Et province found that the management potential of community enterprises in the group has developed reed mats to create value that can be used as a utility tool. In everyday life to create a professional group of the community Resulting in family income And as an additional occupation of people in the community In addition, there is a project to study outside the area about products. From weaving reed mats by applying and extending the product development of the professional reed mats weaving group. And results of the study on issues, guidelines for community enterprise management case study of the occupation of reed mat mats tawan seethong, Tha

Seaw village, Sa at sub - district, Pho Chai district, Roi Et province found that the occupation group took into account the development and continued development With training to cultivate the new generation In the village of conservation, the occupation that has been passed down by the ancestors There are training sessions and come to support and provide knowledge from the public and private sectors, introduce channels to distribute community products. Product production That are unique and able to bring out the strength of the product effectively

Keywords: Potential; Enterprise Groups; Weaving of Reed Mats

บทนำ (Introduction)

ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา ประเทศไทยได้เผชิญกับวิกฤตเศรษฐกิจหลายครั้ง ทำให้รัฐบาลในแต่ละยุคสมัยต่างก็มีแนวความคิดที่จะหาวิธีทำให้ประเทศสามารถกำหนดยุทธศาสตร์ของประเทศให้มีความสามารถในการแข่งขันที่สูงขึ้น สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจโลก รัฐบาลไทยที่ผ่านๆมาจึงกำหนดกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจโดยมองภาพของเศรษฐกิจอย่างเป็นระบบและมีเป้าหมายที่จะรักษาไว้ซึ่งการเติบโตของเศรษฐกิจอย่างมีคุณภาพและเสถียรภาพ เน้นความสมดุลระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจระดับฐานรากและการสร้างความเชื่อมโยงเศรษฐกิจภายในประเทศกับเศรษฐกิจโลกอย่างรู้เท่าทันภายในระบบเศรษฐกิจแบบเสรีด้วยความเชื่อมั่นว่าสังคมไทยยังมีศักยภาพและสามารถพัฒนาขึ้นมาได้ รัฐบาลจึงหาทางที่จะสร้างรายได้ให้กับประชาชนและประเทศชาติ ทั้งนี้ ต้องหาทางเปลี่ยนมุมมองในชุมชนให้เห็นว่าสิ่งที่ตนมีอยู่นั้น คือทรัพย์สินที่มีราคาสามารถเพิ่มรายได้ หากรู้จักการจัดการกับทรัพย์สินนั้นอย่างชาญฉลาด (ธงพลพรหมสาขา ณ สกลนครและอุทิศ สังขรัตน์, 2556)

แนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน เป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยแก้ปัญหาความยากจนของประชาชนและเป็นแนวทางที่สร้างเศรษฐกิจ สังคม และชุมชนให้มีความยั่งยืน เพราะเป็นการส่งเสริมให้ชุมชนรู้จักใช้ทรัพยากรท้องถิ่น ทำให้พวกเขาสามารถพึ่งพาตนเองในระยะยาวได้อย่างมั่นคง ซึ่งกลุ่มงานพัฒนาวิสาหกิจเกษตรชุมชน กรมส่งเสริมการเกษตร ได้อธิบายความหมายของวิสาหกิจชุมชนไว้ว่า วิสาหกิจชุมชน (SMCE หรือ small and micro community enterprise) หมายถึง กิจกรรมของชุมชนที่เกี่ยวกับการผลิตสินค้า การให้บริการหรืออื่นๆ ที่ดำเนินการโดยคณะบุคคลที่มี ความผูกพัน มีวิถีชีวิตร่วมกันและรวมตัวกันประกอบกิจการดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็นนิติบุคคลในรูปแบบใดหรือไม่เป็นนิติบุคคลเพื่อสร้างรายได้และเพื่อการพึ่งพาตนเองของครอบครัว

ชุมชนและระหว่างชุมชนหรือกล่าวโดยสรุปก็คือ การประกอบการเพื่อการจัดการทุนของชุมชนอย่างสร้างสรรค์เพื่อการพึ่งตนเอง ซึ่งทุนของชุมชนนั้นก็หมายรวมถึงทรัพยากร ผลผลิตทางการเกษตร ความรู้ ภูมิปัญญา วัฒนธรรม ประเพณีของท้องถิ่น (ธงพล พรหมสาขา ณ สกลนคร และดร.อุทิศ สังขรัตน์, 2556)

เพื่อให้มองเห็นความสำคัญของวิสาหกิจชุมชนกับการพัฒนา ผู้วิจัยจึงขอยกตัวอย่างคำอธิบายของสุเมธ ตันติเวชกุล (2536 : 15) ที่ได้อธิบายไว้ว่า ประชาชนนั้นแหละคือผู้มีความรู้ เขาทำงานมาหลายชั่วอายุคนแล้วโดยเขาทำกันอย่างดีมีความเฉลียวฉลาดและรู้ว่าตรงไหนควรทำกิจกรรมและที่ไหนควรเก็บรักษาไว้ นอกจากนั้น เอกวิทย์ ณ ถลาง (2543: 126) ได้กล่าวไว้อีกว่า ชาวบ้านมีศักยภาพมีภูมิปัญญาและมีใจมุ่งมั่นที่จะแก้ปัญหาและพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของเขาตลอดจนห่วงใยบำรุงรักษาสิ่งแวดล้อมที่เขาเห็นความสำคัญได้อย่างขึ้นชมจากตรงนี้จะเห็นได้ชัดว่า ชาวบ้านและชุมชน มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาในทุกๆด้าน ซึ่งวิสาหกิจชุมชนเป็นส่วนหนึ่งที่จะพัฒนา ความเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจและยังเป็นส่วนเสริมแรงต่อไปยังการพัฒนาในด้านอื่นๆ นอกจากนั้น สุรเชษฐ เวชชพิทักษ์ (2553) กล่าวไว้ว่า ไม่มีประเทศใดเข้มแข็ง หากท้องถิ่นอ่อนแอ คำว่าอ่อนแอในที่นี้ หมายถึง อ่อนแอทางปัญญาเป็นหลัก หากปัญญาเข้มแข็ง แม้เศรษฐกิจจะติดลบมีหนี้สินก็รอดได้รอดแล้วก็พอเพียงได้ พอเพียงแล้วก็ยังมั่นคงต่อไปได้อีก ซึ่ง khamanarong (2000) ได้อธิบายว่าประเทศไทยจะพัฒนาได้ด้วยการพัฒนาอุตสาหกรรมชนบท โดยเฉพาะวิสาหกิจชุมชนซึ่งมากกว่า 80 เปอร์เซ็นต์ของวิสาหกิจในประเทศไทยนั้น อยู่ในภาคของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (ธงพล พรหมสาขา ณ สกลนคร และ อุทิศ สังขรัตน์, 2556)

การส่งเสริมอาชีพชุมชน ตำบลสะอาด อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด เกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2556จากการนำของคุณแม่นาง นามือรักษ์ เห็นความสำคัญของชาวบ้านไม่มีอาชีพเสริมจึงชักชวนญาติ พี่น้อง ลองเอาไหลที่ปลูกไว้มาทอเป็นเสื้อ เริ่มจากลายเสื้อกกรรมดาแล้วคนในชุมชนก็เรียนรู้การทำลายเสื้อกด้วยตนเองจนเป็นเสื้อกลายขิด และลายผีเสื้อ แล้วนำความรู้ที่ตนมีมาถ่ายทอดให้คนในชุมชน ซึ่งจะมีหัวหน้ากลุ่มที่รับคำสั่งจากกรมแรงงานให้มีโครงการนำเสื้อกลายขิดของชาวบ้าน ไปขายหรือไปประกวดสินค้าโอท็อป คนในชุมชนก็นำเสื้อกลายขิดที่ตนเองทำมารวมกันเพื่อส่งออกไปขายให้ลูกค้าที่ต้องการซื้อ โดยจะมุ่งเน้นการเพิ่มมูลค่าของเสื้อกลายขิด โครงการนี้ทำเพื่อเสริมสร้างศักยภาพชุมชนและเสริมสร้างรายได้เพื่อชีวิตที่ดีของชุมชนและยังมีการรวมกลุ่มไปเรียนการทำเสื้อก และบางคนมีพื้นฐานในการทำมาอยู่แล้วจึงสามารถนำมาเป็นรายได้เสริมของครอบครัวได้

ด้วยเหตุดังที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมุ่งที่จะศึกษาเกี่ยวกับศักยภาพในการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มแม่บ้านตะวันสีทอง บ้านท่าเสียว ตำบลสะอาด อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งจะทำให้จะพบประโยชน์ในด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นกับชุมชนในการปรับตัวนำไปใช้ อาทิเช่น ด้านการบริหารจัดการ ด้านการตลาด ด้านการเงิน ด้านบัญชี ด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ ด้านการพัฒนาองค์ความรู้ และอื่น ๆ ดังนั้น จึงเป็นเรื่องสำคัญและจำเป็นต้องมีการศึกษาในวิจัยเพื่อหาแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนให้มีความชัดเจน และนำไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในชุมชนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research objectives)

การศึกษาครั้งนี้ได้กำหนดวัตถุประสงค์การศึกษาไว้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาศักยภาพในการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มอาชีพการทอเสื่อกกแม่บ้านตะวันสีทอง บ้านท่าเสียว ตำบลสะอาด อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด
2. เพื่อเสนอแนะแนวทางในการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มอาชีพการทอเสื่อกกแม่บ้านตะวันสีทอง บ้านท่าเสียว ตำบลสะอาด อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. ขอบเขตด้านประชากร

งานวิจัยนี้ มุ่งเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการ รายงานการวิจัย บทความ และเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 22 คน ประกอบด้วย 1) ประธานกลุ่มวิสาหกิจ จำนวน 1 คน 2) รองประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จำนวน 1 คน 3) สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจ จำนวน 10 คน 4) ผู้นำชุมชน จำนวน 5 คน และ 5) ประชาชน จำนวน 5 คน

2. ผู้ให้ข้อมูลหลัก

ผู้ให้ข้อมูลหลัก (key informants) งานวิจัยชิ้นนี้มุ่งเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการ รายงานการวิจัย บทความและเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 22 คน ประกอบด้วย 1) ประธานกลุ่มวิสาหกิจ จำนวน 1 คน 2) รองประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จำนวน 1 คน 3) สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจ จำนวน 10 คน 4) ผู้นำชุมชน จำนวน 5 คน และ 5) ประชาชน จำนวน 5 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

การวิจัยเรื่อง “ศักยภาพในการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มอาชีพการทอเสื่อกกแม่บ้านตะวันสีทอง บ้านท่าเสี้ยว ตำบลสะอาด อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด” ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (indepth interview) โดยมีกรอบวิเคราะห์ ตามประเด็นที่จะทำการศึกษา ซึ่งอยู่ภายใต้ประเด็นการวิจัย ดังนี้คือ

3.1 ประเด็นศักยภาพในการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มอาชีพการทอเสื่อกก บ้านท่าเสี้ยว ตำบลสะอาด อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด

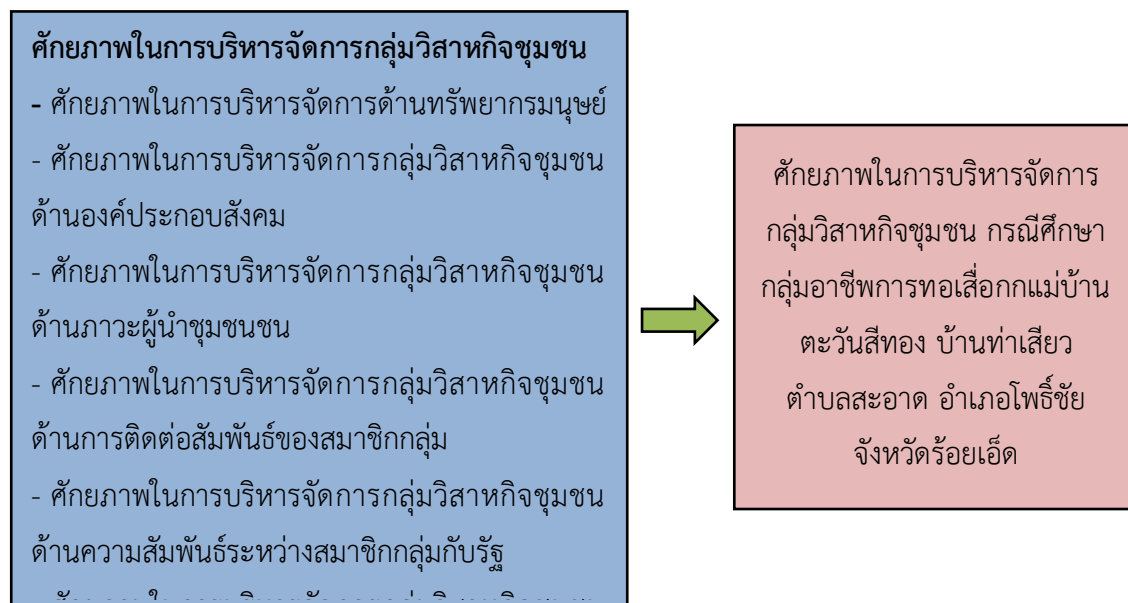
3.2 ประเด็นแนวทางในการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มอาชีพการทอเสื่อกก บ้านท่าเสี้ยว ตำบลสะอาด อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด

4. กรอบการวิเคราะห์การวิจัย

กรอบการวิเคราะห์การวิจัยเรื่อง “ศักยภาพในการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มอาชีพการทอเสื่อกกแม่บ้านตะวันสีทอง บ้านท่าเสี้ยว ตำบลสะอาด อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด” ผู้วิจัยจึงใช้กรอบการวิเคราะห์โดยใช้แนวคิดเกี่ยวกับศักยภาพในการบริหารจัดการ โดยเขียนให้เป็นแผนภาพ ดังนี้

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยชิ้นนี้ ผู้ศึกษาได้นำข้อมูลที่รวบรวมได้จากการสัมภาษณ์มาทำการวิเคราะห์ แยกแยะเป็นประเด็นต่าง ๆ โดยใช้การพรรณนาวิเคราะห์ข้อมูลตามความมุ่งหมายของการศึกษา และตามกรอบแนวคิดเกี่ยวกับศักยภาพในการบริหารจัดการ เพื่อให้สามารถเชื่อมโยงเนื้อหาที่รวบรวมประเด็นได้อย่างมีระบบ นอกจากนี้ ผลจากการสัมภาษณ์ก็นำมาประกอบการวิเคราะห์ เพื่อให้ผลของกาวิเคราะห์มีความสมบูรณ์แบบมากขึ้น

ผลการวิจัย (Study Results)

จากการศึกษา “ศักยภาพในการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มอาชีพการทอเสื่อกกแม่บ้านตะวันสีทอง บ้านท่าเสี้ยว ตำบลสะอาด อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด” มีประเด็นสำคัญที่นำเสนอผลการวิจัย ดังนี้

1. ศักยภาพในการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มอาชีพการทอเสื่อกกแม่บ้านตะวันสีทอง บ้านท่าเสี้ยว ตำบลสะอาด อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด

ประเด็นศักยภาพในการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนด้านทรัพยากรมนุษย์ ผลการศึกษาพบว่า ศักยภาพในการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนด้านทรัพยากรมนุษย์นั้น การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ใช้ทุนทางสังคมของชุมชนท้องถิ่น เป็นการลดการพึ่งพาทรัพยากรภายนอก ส่วนการรับรู้และความเข้าใจในศักยภาพของตนเอง และความเป็นธรรมชาติของวิสาหกิจชุมชน ทำให้วิสาหกิจชุมชนกำหนดกรอบดำเนินงานให้แก่สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจของชุมชนและเหมาะสมกับทุนทางสังคมที่มี

ประเด็นศักยภาพในการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนด้านองค์ประกอบสังคม ผลการศึกษาพบว่า องค์ประกอบของสังคมนั้น ในด้านความสัมพันธ์ของประชากรหรือสมาชิกในกลุ่มนั้นต่อมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันและสร้างความเข้าใจและหาเหตุผลสนับสนุนการพัฒนาทักษะเพื่อเพิ่มศักยภาพในการปฏิบัติงานและลดแรงต้านทานภายในกลุ่ม ในขั้นตอนนี้เราจำเป็นที่จะต้องให้ทุกคนเข้าใจถึงเหตุผลและความจำเป็นของการพัฒนาทักษะในการทำงาน โดยอาจใช้วิธี การสนทนาหรืออภิปรายเพื่อให้ทุกคนเข้าใจถึงประโยชน์ที่จะเกิดขึ้น ซึ่งอาจจะใช้แผนที่ความคิดหรือเทคนิคกระบวนการต่าง ๆ

ประเด็นศักยภาพในการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนด้านภาวะผู้นำชุมชน ผลการศึกษาพบว่า ด้านภาวะผู้นำการบริหารกลุ่มวิสาหกิจชุมชนด้านภาวะผู้นำมีความสำคัญระดับมาก ซึ่งการบริหารของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนด้านการภาวะผู้นำ ลักษณะของผู้นำที่สำคัญที่ทำให้กลุ่ม

วิสาหกิจชุมชนสามารถดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ ได้แก่ ผู้ต้องมีความรู้ความสามารถในการเนิรธุรกิจ มีความซื่อสัตย์ในการบริหารงาน มีความเสียสละ มีความรับผิดชอบ และสามารถแก้ไขปัญหากลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ประเด็นศักยภาพในการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนด้านการติดต่อสัมพันธ์ของสมาชิกกลุ่ม ผลการศึกษาพบว่า มีการติดต่อสื่อสารเกี่ยวข้องกันอย่างเป็นปกติต่อเนื่อง อันเนื่องมาจากการอยู่ในพื้นที่ร่วมกันหรือมีอาชีพร่วมกันหรือการประกอบกิจการซึ่งมีวัตถุประสงค์ร่วมกัน หรือการมีวัฒนธรรมความเชื่อ หรือความสนใจร่วมกัน ทั้งในระหว่างความร่วมมือกันในการทำงานหรือการแบ่งงานกันทำ ซึ่งต่างก็มีการติดต่อสื่อสารสัมพันธ์ที่เหนียวแน่นต่อกันจนทำให้งานที่ได้นั้นมีคุณภาพและทันเวลาตามที่มีลูกค้าสั่งงานหรือเลือกกันนั้น ๆ

ประเด็นศักยภาพในการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนด้านความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกกลุ่มกับรัฐ ผลการศึกษาพบว่า หน่วยงานภาครัฐมีการติดต่อสื่อสารกับกลุ่มโดยเปิดโอกาสให้สมาชิกของกลุ่มได้ติดต่อสื่อสารกัน การแสดงความคิดเห็นต่างๆ ทั้งการเสนอแนะในกระบวนการทำงานหรืออื่นๆ จากนั้นก็มีการตัดสินใจร่วมกันในการปรึกษาหารือกันนั้น สามารถทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ได้

ประเด็นด้านศักยภาพในการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนด้านการฝึกอบรม ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มวิสาหกิจชุมชนได้มีการฝึกอบรมอยู่เป็นประจำทั้งทางของกลุ่มเอง เป็นการฝึกอบรมทักษะอาชีพให้กับประชาชนที่สนใจและได้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถ ในสมาชิกกลุ่มที่มีอยู่เดิมให้ดียิ่งขึ้น ผู้ที่มาเข้ารับการอบรมก็สามารถไปประกอบอาชีพ ได้เพื่อเป็นการเพิ่มรายได้ให้กับตนเองและครอบครัวของคนในชุมชน

2. แนวทางในการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มอาชีพการทอเสื่อกกแม่บ้านตะวันสีทอง บ้านท่าเสี้ยว ตำบลสะอาด อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด

ประเด็นแนวทางในการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนด้านทรัพยากรมนุษย์ ผลการศึกษาพบว่า มีมาตรการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนมีความรู้ด้านการรวมกลุ่ม ผู้นำและกระบวนการกลุ่ม การสร้างเครือข่ายเหลือซึ่งกันและกันในระดับแนวนอนทั้งด้านสังคมและเศรษฐกิจชุมชน ตลอดจนความรู้ความเข้าใจการประกอบอาชีพ และการระดมทุนและการเก็บออม การบริหารจัดการโครงสร้างขององค์กร กฎระเบียบของวิสาหกิจชุมชน เป็นต้น เพื่อให้วิสาหกิจชุมชน เข้มแข็งและพึ่งตนเองได้

ประเด็นแนวทางในการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนด้านองค์ประกอบทางสังคม ผลการศึกษาพบว่า องค์ประกอบทางสังคมนั้น การมีส่วนร่วมของทุกคนในกลุ่ม เป็นการพัฒนา

สมาชิกกลุ่มให้มีความรู้และทัศนคติ สมาชิกกลุ่มทุกคนมีความจำเป็นที่จะต้องมาอยู่ร่วมกันเป็นสังคมเพื่อตอบสนองความต้องการในด้านต่างๆ ต้องมีการจัดระเบียบทางสังคมเพื่อให้กลุ่มอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขและมีความสุข ประเด็นแนวทางในการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนภาวะผู้นำในชุมชน

ประเด็นแนวทางในการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนภาวะผู้นำในชุมชน ผลการศึกษาพบว่า ทางด้านผู้นำชุมชนนั้นมีการวางหลักเกณฑ์ในและแนวทางต่าง ๆ เพื่อให้องค์กรประสบความสำเร็จบรรลุวัตถุประสงค์ เพื่อการเติบโตและพัฒนา ผู้นำขององค์กรมีส่วนสำคัญในการกำหนดแนวทางความแตกต่างขององค์กรในลักษณะของการประกอบธุรกิจ โครงสร้างองค์กรที่มีความแตกต่างไปในแต่ละองค์กร และให้คำแนะนำกับกลุ่มเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนากลุ่ม และยังสร้างระบบการทำงานที่มีประสิทธิภาพและสร้างระบบการทำงานที่มีประสิทธิภาพหรือการทำให้คนในสมาชิกกลุ่มทำงานไปในทิศทางเดียวกัน และมีความสามัคคีกัน

ประเด็นแนวทางในการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนด้านการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกกับสมาชิกกลุ่มด้วยกัน ผลการศึกษาพบว่า ด้านการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกกับสมาชิกกลุ่มด้วยกัน มีการรวบรวม ถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการทอเสื่อกก โดยการหาความรู้ใหม่เพื่อพัฒนาวิสาหกิจชุมชน มีกระบวนการเรียนรู้ด้านต่างๆ อยู่ตลอดเวลา มีการเชื่อมโยงเครือข่าย ในด้านต่างๆ เช่น การอบรมจากหน่วยงานต่างๆ และศึกษาดูงานวิสาหกิจชุมชนต่างๆ เป็นต้น และมีการผลิตสื่อประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารแก่สมาชิก เครือข่ายฯ และบุคคลภายนอก

ประเด็นแนวทางในการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนด้านการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกกลุ่มกับรัฐ ผลการศึกษาพบว่า ด้านการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกกลุ่มกับรัฐได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ และเอกชน ในการอบรมความรู้ด้านต่าง ๆ เช่น การอบรมด้านการทอเสื่อกก การพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อเพิ่มมูลค่า การส่งเสริมการตลาด การจัดทำบัญชี เป็นต้น

ประเด็นแนวทางในการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนด้านการฝึกอบรม ผลการศึกษาพบว่า ด้านการฝึกอบรมมีการกำหนดความต้องการฝึกอบรมให้บุคลากรองค์กรจะพิจารณาจากคุณภาพงานหรือผลผลิตที่ต้องการ ความสามารถของบุคลากรที่ต้องการ และความสามารถของบุคลากรที่มีในปัจจุบัน จากนั้น ทำการวิเคราะห์เพื่อหาช่องว่างระหว่างความสามารถที่ต้องการกับความสามารถที่มีอยู่และปิดช่องว่างดังกล่าวโดยฝึกอบรมบุคลากร หรือวิธีอื่น

อภิปรายผลการศึกษา (Research Discussion)

จากการศึกษา “ศักยภาพในการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มอาชีพการทอเสื่อกกแม่บ้านตะวันตก บ้านท่าเสี้ยว ตำบลสะอาด อำเภอบัวชุม จังหวัดร้อยเอ็ด” มีข้อค้นพบที่น่าสนใจสรุปการอภิปรายผล ดังนี้

1. ศักยภาพในการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มอาชีพ การทอเสื่อกก แม่บ้านตะวันตก บ้านท่าเสี้ยว ตำบลสะอาด อำเภอบัวชุม จังหวัดร้อยเอ็ด

“ศักยภาพในการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ด้านทรัพยากรมนุษย์” กล่าวคือการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนใช้ทุนทางสังคมของชุมชนท้องถิ่น เป็นการลดการพึ่งพาทรัพยากรภายนอก ส่วนการรับรู้และความเข้าใจในศักยภาพของตนเอง และความเป็นธรรมชาติของวิสาหกิจชุมชน ทำให้วิสาหกิจชุมชนกำหนดกรอบดำเนินงานให้แก่สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจของชุมชนและเหมาะสมกับทุนทางสังคมที่มีซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด ของเสรี พงศ์พิศ (2548) ที่กล่าวว่า ศักยภาพ หมายถึง ความสามารถที่ยังไม่พัฒนาหรือยังไม่พัฒนาเต็มที่ศักยภาพเป็นพลังภายในพลังที่ซ่อนไว้หรือพลังแฝงที่ยังไม่ได้แสดงออกมาให้ปรากฏหรือออก มาบ้าง แต่ยังไม่หมดเช่นเมล็ดมะม่วงมีศักยภาพที่จะโตเป็นต้นมะม่วงถ้าหากได้ดินดี น้ำดี แดดดี ปุ๋ยดี เด็กจำนวนมากที่มีศักยภาพที่จะเป็นผู้ใหญ่ที่ดีและเก่งถ้าหากได้รับการเลี้ยงดูที่ดี การศึกษาที่ดี สิ่งแวดล้อมที่ดีทุกวันนี้มีการนำคำว่าศักยภาพไปใช้กันเกร่อตามแฟชั่น โดยที่ผู้ใช้บางคนยังไม่รู้ความหมายของมันด้วยซ้ำไปศักยภาพ แปลว่า ความสามารถที่ยังไม่พัฒนาหรือยังไม่พัฒนาเต็มที่

“ศักยภาพในการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ด้านองค์ประกอบของสังคม” กล่าวคือ ในด้านความสัมพันธ์ของประชากรหรือสมาชิกในกลุ่มนั้นต่อมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันและสร้างความเข้าใจและหาเหตุผลสนับสนุนการพัฒนาทักษะเพื่อเพิ่มศักยภาพในการปฏิบัติงานและลดแรงต้านทานภายในกลุ่ม ในขั้นตอนนี้เราจำเป็นต้องให้ทุกคนเข้าใจถึงเหตุผลและความจำเป็นของการพัฒนาทักษะในการทำงาน โดยอาจใช้วิธี การสนทนาหรืออภิปรายเพื่อให้ทุกคนเข้าใจถึงประโยชน์ที่จะเกิดขึ้น โดยเราอาจจะใช้แผนที่ความคิด หรือเทคนิคกระบวนการต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของกมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2541) ที่กล่าวว่า ศักยภาพระดับบุคคล คือ ความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย และจิตใจ ที่มีความพร้อมจะตอบสนองต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งทางด้านร่างกาย ได้แก่ วุฒิภาวะ ซึ่งหมายถึงการเจริญเติบโต อย่างเต็มที่ของร่างกายและจิตใจ ได้แก่ ความพอใจที่จะสนองต่อสิ่งเร้าหรือพอใจจะกระทำการสิ่งต่าง ๆ ดังนั้น องค์ประกอบที่จะทำให้เกิดศักยภาพในระดับบุคคล วุฒิภาวะ หมายถึง ความเจริญเติบโตทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และอารมณ์ รวมถึงประสบการณ์ทาง

สังคมหรือความรู้เดิม ผู้มีประสบการณ์เดิมมากย่อมมีแนวโน้มที่จะเรียนรู้ได้ดีกว่าผู้มีประสบการณ์เดิมน้อย

“ศักยภาพในการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ด้านภาวะผู้นำชุมชน” กล่าวคือ ผู้นำส่วนใหญ่ทุกคนจะมีความเป็นผู้นำอยู่แล้วในตัวเองสามารถวางแผนให้กับครอบครัวหรือกลุ่ม รู้จักคิดวิเคราะห์ แยกแยะ และมีข้อสงสัยจะนำไปปรึกษาในที่ประชุมเพื่อแก้ไข และสนับสนุนงบประมาณให้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของยาวลักษณ์ ศิริสุวรรณ (2539) ที่กล่าวว่า ศักยภาพของบุคคลหมายถึง พลังความสามารถของบุคคลที่มีอยู่ในตัวซึ่งสามารถนำออกมาใช้เพื่อดำเนินการหรือประกอบกิจการ อย่างใดอย่างหนึ่งในขอบเขตได้เป็นผลสำเร็จ อนึ่งจะมีลักษณะที่ไม่ตายตัวแต่อาจจะทำให้มีมากขึ้น หรือแข็งแรงขึ้น จากการพัฒนา

“ศักยภาพในการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ด้านการติดต่อสัมพันธ์ของสมาชิกกลุ่ม” กล่าวคือ มีศักยภาพมากในระดับหนึ่งมีการติดต่อสื่อสารกันของสมาชิกในกลุ่มการช่วยกันแบ่งหน้าที่กันและช่วยกันทำงานทำหน้าที่ของตนเองให้ดีที่สุด ชุมชนนั้นยังมีความสัมพันธ์ที่เหนียวแน่นช่วยกันดูแลกลุ่มและทำสินค้าให้ออกมาได้มีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของนภดล เวชสวัสดิ์ (2533 : 12 - 15) ได้ให้คำนิยามของการพัฒนาศักยภาพ ที่กล่าวว่า การพัฒนาศักยภาพหมายถึง แรงจูงใจ การตั้งเป้าหมายที่ทำและพัฒนาตนเองให้ไปสู่พฤติกรรมที่เหมาะสมและลงมือปฏิบัติจนบรรลุถึงจุดหมายเป็นทั้ง ความพร้อมและความสามารถในการลงมือปฏิบัติจนบรรลุถึงจุดหมายเป็นการเพิ่มความเชื่อมั่นในตนเองและปลดปล่อยเส้นทางไปสู่ความสำเร็จในอนาคต

“ศักยภาพในการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกกลุ่มกับรัฐ” กล่าวคือ ศักยภาพในการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนด้านความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกกลุ่มกับรัฐ พบว่า หน่วยภาครัฐมีการติดต่อสื่อสารกับกลุ่มและเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มได้ออกความคิดเห็นและนำข้อคิดเห็นของกลุ่มนั้นมาประกอบในการตัดสินใจของสมาชิกกลุ่ม พร้อมทั้งอธิบายเหตุผล รวมถึงการจัดกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่มอย่างทั่วถึง ถูกต้อง โปร่งใส และจริงจัง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของวริยา เอี่ยมวิบูลย์ (2542) ที่กล่าวว่า ศักยภาพของบุคคลว่า หมายถึง การแสดงความสามารถที่มีอยู่ให้ปรากฏเมื่อมีโอกาที่จะกระทำได้ในระดับบุคคลและระดับองค์การภายในขอบเขตอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด

“ศักยภาพในการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ด้านการฝึกอบรม” กล่าวคือ ทางกลุ่มก็มีการฝึกอบรมอยู่เป็นประจำทั้งทางกลุ่มเอง และจากการไปศึกษาดูงานจากพื้นที่อื่นที่เขาทำสินค้าเกี่ยวกับกก และนำมาต่อยอดปรึกษาลือกับสมาชิกกลุ่มและความรู้ที่ได้จึงนำมาพัฒนาสินค้าของกลุ่มตนเองจนถึงทุกวันนี้ การรวมกลุ่มกันเพื่อมาพูดคุยหารื้อกัน และช่วยกันออกความคิด

ที่สร้างสรรค์เพื่อจะทำให้สินค้าของกลุ่มนั้นขายดีและได้แบบที่ลูกค้าต้องการ และผลิตสินค้าที่มีประสิทธิภาพและมีราคาดี ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของกองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ (2543 : 3) ที่กล่าวว่า ศักยภาพ หมายถึง ผลการเรียนรู้ที่เกิดจากกระบวนการเรียนการสอนในโรงเรียน ผสมผสานกับคุณสมบัติและคุณลักษณะที่ตกตะกอนติดตัว นอกจากความรู้ในเนื้อหาวิชาหรือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนซึ่งทักษะ และคุณลักษณะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในสังคมยุคโลกาภิวัตน์ 3 องค์ประกอบหลักรวมกัน 9 ด้าน ดังนี้ 1. ทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ในอนาคต ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ ทักษะการเรียนรู้ ทักษะการคิด ทักษะการสื่อสาร 2. ทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการทำงานประกอบด้วย 3 ด้าน คือ ทักษะ การจัดการการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ความขยันอดทน ประหยัด และอดออม 3. ทักษะพื้นฐานที่จำเป็นในการอยู่ร่วมกันในสังคม ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ การควบคุมตนเองได้ ความรับผิดชอบและความมีวินัยในตนเอง การช่วยเหลือผู้อื่น เสียสละ มุ่งมั่น และพัฒนา

2. แนวทางในการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มอาชีพ การทอเสื่อกก แม่บ้านตะวันตก บ้านท่าเสี้ยว ตำบลสะอาด อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด

“แนวทางในการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ด้านทรัพยากรมนุษย์” กล่าวคือ ทั้งตัวผู้บริหารและบุคลากรภายในองค์กร เพื่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนแนวคิด กระบวนการทำงาน เพื่อให้สามารถเกิดกระบวนการที่จะสามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้า และการบริหารจัดการวางแผนโครงสร้างกำลังคนเพื่อให้ตรงกับหน้าที่และแผนที่วางไว้ เพื่อให้คนในกลุ่มนั้นมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสมยศ นาวิการ (2538) กล่าวว่า การบริหารจัดการ หมายถึง กระบวนการของการวางแผนการจัดองค์กร การมีส่วนร่วม การควบคุมกำลัง ความพยายามของสมาชิกขององค์กรและการใช้ทรัพยากรอื่นๆ เพื่อความสำเร็จของเป้าหมายองค์กรที่กำหนดไว้นั้นเป็นกระบวนการทำกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวกับอย่างมีระบบโดยใช้ปัจจัยต่างๆ เพื่อให้เกิดความสำเร็จตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์

“แนวทางในการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ด้านองค์ประกอบทางสังคม” กล่าวคือ การมีส่วนร่วมของทุกคนในกลุ่ม เป็นการพัฒนาสมาชิกกลุ่มให้มีความรู้และทัศนคติ สมาชิกกลุ่มทุกคน มีความจำเป็นที่จะต้องมาอยู่ร่วมกันเป็นสังคมเพื่อตอบสนองความต้องการในด้านต่าง ๆ ต้องมีการจัดระเบียบทางสังคมเพื่อให้กลุ่มอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขและมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด ของสร้อยตระกูล อรรถมานะ (2542) ที่กล่าวว่า การบริหารคือการกระทำร่วมกันด้วยความตั้งใจของกลุ่มบุคคลอย่างร่วมแรงร่วมใจเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ร่วมกันอย่างมีเหตุผล

“แนวทางการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชน ด้านภาวะผู้นำในชุมชน” กล่าวคือ มีการสนับสนุนงบประมาณให้กลุ่ม และให้คำแนะนำกับกลุ่มเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนากลุ่ม และยังสร้างระบบการทำงานที่มีประสิทธิภาพและสร้างระบบการทำงานที่มีประสิทธิภาพหรือการทำให้คนในสมาชิกกลุ่มทำงานๆ ไปในทิศทางเดียวกัน และมีความสามัคคีกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของคุนซ์ (koontz) อ้างถึงใน สมพงศ์ เกษมสิน, 2523) ให้ความหมายของการจัดการ หมายถึง การดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้โดยอาศัยปัจจัยทั้งหลาย ได้แก่ คน เงิน วัสดุ สิ่งของเป็นอุปกรณ์การเจตการนั้น

“แนวทางในการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ด้านการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกกับสมาชิกกลุ่มด้วยกัน” กล่าวคือ เป็นการรวมกลุ่มของคนจะมีกิจกรรมเกิดขึ้นตามมาเสมอ กิจกรรมนั้นส่วนใหญ่บ่งชี้ถึงความสนใจร่วมกันของสมาชิกในกลุ่มที่จะกระทำร่วมกันอย่างมีเป้าหมาย เพื่อให้ได้งานออกมาตามที่ลูกค้าต้องการ ช่วยเพิ่มราคาให้กับสินค้าในการสร้างความคิดค้นการพัฒนาให้สินค้า มีประสิทธิภาพและมูลค่าที่เพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสมคิด บางโม (2542) ที่กล่าวว่าจัดการ หมายถึง ศิลปะในการใช้ คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ขององค์การ และนอกองค์การ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การอย่างมีประสิทธิภาพ

“แนวทางในการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ด้านการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกกลุ่มกับรัฐ” กล่าวคือ มีการได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐโดยเฉพาะด้านเงินทุนในการพัฒนาเป็นสินค้าโอท็อปและได้มีการเข้ามาช่วยเหลือในด้านการอบรมและให้ความรู้แก่ประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของดิน ปรัชญพฤทธิ์ (2535) ที่กล่าวว่า การบริหารในลักษณะที่เป็นกระบวนการ หมายถึงกระบวนการนำเอาการตัดสินใจและนโยบายไปปฏิบัติ ส่วนการบริหารรัฐกิจ หมายถึงเกี่ยวข้องกับการนำเอานโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ

“แนวทางในการบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ด้านการฝึกอบรม” กล่าวคือ มีการเข้ามาให้ความรู้ทั้งภาครัฐและเอกชนซึ่งแนวทางช่องทางการจำหน่าย การผลิตที่มีเอกลักษณ์ และสามารถ ดึงจุดเด่นของสินค้าออกมาอย่างมีประสิทธิภาพ และมีการให้ความรู้แนวทางในการพัฒนาอาชีพอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของบาร์โธล และ มาร์ทีน (bartol and martin, 1991 : 6) ได้ให้ความหมายการบริหารว่าเป็นกระบวนการที่ทำให้เป้าหมายขององค์กรประสบผลสำเร็จโดยการวางแผน การจัดการองค์การการใช้ภาวะผู้นำและการควบคุม

ข้อเสนอแนะการศึกษา (Study Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 สมาชิกและผู้นำวิสาหกิจชุมชน ควรจะเข้ามามีส่วนร่วมและตระหนักถึงบทบาทหน้าที่และสนับสนุนให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่เป็นระบบ ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนที่ยั่งยืนคือพัฒนาบนฐานความรู้ของชุมชนที่ประกอบด้วยสมาชิกและผู้นำชุมชน

1.2 สนับสนุนงบประมาณ ขวัญกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานด้านนี้ เพราะเป็นการสร้างองค์ความรู้ใหม่ที่จะก่อประโยชน์ต่องานว่าส่งเสริมกลุ่มวิสาหกิจชุมชนทั้งในปัจจุบันและอนาคต

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเกี่ยวกับความรู้ด้านการพัฒนาสินค้าของการท่องเที่ยว ผลิตภัณฑ์ และการตลาดอย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 ควรศึกษาเกี่ยวกับความรู้การพัฒนาการบริหารจัดการองค์กรและกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เพื่อจะได้ทราบถึงปัญหาที่เกิดขึ้นของการทำงานไว้เพื่อพัฒนาการจัดการองค์กรต่อไป

เอกสารอ้างอิง (References)

- กรมส่งเสริมการเกษตร. (2548). **วิสาหกิจชุมชน**. กรุงเทพฯ : กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- กฤษฎา พินศรีและคณะ. (2550). **ศักยภาพแหล่งโบราณสถานวัฒนธรรมล้านช้างในอีสานใต้เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม**. สุรินทร์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- กุลวิจิตรา กังคานนท์. (2537). **ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของกลุ่มอาชีพ ศึกษากรณี กลุ่มอาชีพจังหวัดสุรินทร์**. กรุงเทพฯ : กระทรวงมหาดไทย.
- กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. (2550). **แผนยุทธศาสตร์กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย**. กรุงเทพฯ : กระทรวงมหาดไทย.
- ไกรฤทธิ บุญเกียรติ. (2547). **การโฆษณา การส่งเสริมการขายและประชาสัมพันธ์**. พิมพ์ครั้งที่ 6. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- จารุจน์ กลิ่นดีปสี. (2541). **การประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศกรณีศึกษา : อุทยานแห่งชาติไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี**. กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- จำนง อติวัฒนสิทธิ์. (2540). **สังคมวิทยา**. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- จุมพล หนิมพานิช. (2545). **องค์การและการจัดการ**. พิมพ์ครั้งที่ 2. นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ชัยสิทธิ์ ดำรงวงศ์เจริญ. (2550). **การจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมเชิงอนุรักษ์โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน กรณีศึกษา ภูผายนต์ อำเภอภูพาน จังหวัดสกลนคร**. วิทยานิพนธ์

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

เชษฐา แมดมิ่งเหง้า. (2550). การพัฒนาแบบมีส่วนร่วมเพื่อการผ่านเกณฑ์โรงเรียนส่งเสริม
สุขภาพของคณะกรรมการศึกษา อำเภโพนสวรรค์ จังหวัดนครพนม. วิทยานิพนธ์
สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการระบบสุขภาพ มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ดารุณี บุญธรรม. (2543). ศักยภาพของชุมชนมั่งในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีศึกษา
บ้านน้ำเค ต่าบลผาซำน้อย อำเภออง จังหวัดพะเยา. เชียงใหม่ :
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ทิวพันธ์ ตนเกตุ. (2542). การศึกษาศักยภาพของพื้นที่และความพร้อมของชุมชนในการส่งเสริม
และพัฒนากการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ประเภทอ่างเก็บน้ำ กรณีศึกษา อ่างเก็บน้ำคลอง
ระลอก จังหวัดระยอง. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
เทคโนโลยีการวางแผนสิ่งแวดล้อมเพื่อพัฒนาชนบท บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหิดล. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล.

ธงชัย สมบูรณ์. (2549). การบริหารและการจัดการมนุษย์ในองค์กร. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : ปราชญ
สยาม.

นงนุช วงษ์สุวรรณ. (2552). การบริหารทรัพยากรมนุษย์. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : จามจุรีโปร
ดักท์.

บุญเพ็ญ วงศ์หน่อบุญธรรม. (2550). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากร
ป่าไม้ กรณีศึกษา ประชาชนในเมืองไชยธานีในนครหลวงเวียงจันทน์. การค้นคว้าแบบ
อิสระ.รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ประเวศน์ มหารัตน์สกุล. (2556). การจัดการและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ
: ปัญญาชน.

พิรพงษ์ ปราบริปู. (2547). การวิเคราะห์ผลการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน กลุ่มดีเหล็ก บ้านฝาย
มูล อำเภท้าวังผา จังหวัดน่าน. รายงานการค้นคว้าแบบอิสระเชิงวิทยานิพนธ์ปริญญา
เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

เมธี พยอมยงค์. (2544). เศรษฐกิจชุมชน : ทางเลือกเพื่อการพัฒนาชุมชนที่ยั่งยืน. คณะธุรกิจ
การเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

เสรี พงศ์พิศ และคณะ. (2544). **วิสาหกิจชุมชน : แผนแม่บท แนวคิด แนวทาง ตัวอย่างร่าง**

พระราชบัญญัติ. กรุงเทพฯ : เจริญวิทย์การพิมพ์.

เสรี พงศ์พิศ. (2546). **แผนชีวิต เศรษฐกิจชุมชน**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ภูมิปัญญาไทย.

สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน. (2548). **พระราชบัญญัติส่งเสริม**

วิสาหกิจชุมชน พ.ศ.2548. กรุงเทพฯ : กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.

พงศ์สวัสดิ์ ราชจันทร์. (2560). **ศักยภาพ บทบาท และอำนาจหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านใน**

ปัจจุบัน. คณะนิติรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด. ร้อยเอ็ด : มหาวิทยาลัยราช
ภัฏร้อยเอ็ด.